

DOOP VAN DE HEER

Eucharistieviering 10 januari 2015 – Dominicuskerk Utrecht
Jesaja 40,1-5.9.11; Lucas 3,15-16.21-22

INLEIDING

De Doop van de Heer hoort tot het Kerstfeest
– Kerstfeest niet beperkt gezien als geboorte
maar als moment in zijn verschijnen: zijn aantreden.
En zoals de eerste noten in de muziek
zet dit aantreden de toon van heel zijn optreden.
Hij wil een doop ondergaan:
niet over anderen heen gaan
maar met anderen er onderdoor gaan.
Dat heeft gevolgen voor ons
die met hem zijn gedoopt

ONDERDOMPELING: UIT GODS HART GEGREPEN

De doper trekt de aandacht

met zijn woorden die oproepen tot ommekeer.
Een menigte mensen komt op hem af
om hem te horen en zich onder te dompelen
om vanuit het water een nieuw leven te beginnen.
Hij beheerst de scene met zijn donderpreken

*Zou hij het zijn die de wereld beter maakt
vrede komt brengen*

de harten van de mensen omkeert?
Is nu het grote moment aangebroken,
zal een droom van eeuwen werkelijkheid worden:
niemand die nog voor zichzelf leeft
geen mens meer die buiten de boot valt;
hebben wordt ontvangen en delen,
de angst om te verliezen maakt plaats
voor vertrouwen dat winst opbrengt?

En terwijl aller ogen zijn gericht op die doper

komt HIJ, DE KOMENDE, onopvallend in de rij
om als een van de velen een doop te ondergaan,
stil, zonder woorden, zwijgend,
biddend, zich open stellend om te ontvangen.
Hij beheerst niet de scene, het lijkt eerder omgekeerd
De ikoon van de doop beeldt hem *naakt, ontledigd*, af
en het water van de Jordan heeft de vorm van een grot:
de *donkere spelonk* waar duistere machten huizen,
zoals oorlog en geweld, afgebeeld in twee kleine watermonsters

De doop is *zijn aantreden*, 'verschijning van de Heer',
de manier waarop hij zichtbaar wordt, zich laat kennen.
Het is als de ouverture van in de muziek: die zet de toon.
Hij wil – zoals hij later zal zeggen – *een doop ondergaan*,
de hardheid van het leven over zich heen krijgen,
de mindere broeder zijn, solidair, anderen van dienst
in plaats van hen te overdonderen en eronder te werken.

En dan gaat de hemel open

oftewel: deze stijl van optreden trekt de hemel open
Wat hij doet is *God uit het hart gegrepen*:
'Deze is mijn welbeminde' – Hierin herken ik mijzelf,
zo wil ik gezien worden, zo wil ik er zijn.
En de ikoon laat zien wat dat teweeg brengt:
deze ontleding dit afzien van macht
houdt *de monsters in het water onder de duim*.
Geweld wordt uiteindelijk niet door geweld bedwongen
maar door afzien van geweld: door los te laten en uit handen te geven

Je verandert mensen niet door hen in de houdgreep te nemen,
maar door geduld, scheldwoorden die je over je heen krijgt voor lief nemend,
om toch maar een opening te vinden en bij het hart van de ander te komen.
Zoals Jezus zal doen als hij zegt: '*Vergeef het hun*; ze weten niet wat ze doen',
en wanneer hij bidt '*In uw handen leg ik mijn leven, mijn inzet*'.
Die manier van doen maakt mensen en de wereld beter
omdat die ruimte laat aan de ander om zélf, van binnen uit, te veranderen.

Niet ik ben de agens, degene die het doet
mijn doen is een medium waardoor God werkt.
Jij bent slechts het venster in de stroom van licht
Wil je zelf het licht zijn
dan beroof je het venster van zijn doorschijnendheid.
Als je het licht kunt ontvangen,
dan kun je het doorgeven aan anderen. (Hammerskjöld)

En God werkt niet alleen door mij, ook door anderen
ook als ik niet leuk vind wat zij doen
en mijn bedenkingen heb.
Vertrouwen op God betekent: ook ruimte geven
aan wat niet spoort met mijn visie op de toekomst.
Concreet kunnen wij hierbij denken aan ruimte en dialoog in het samen optrekken van jong en oud
in kerk en orde.
Jezus staat biddend in het water van de onderdompeling:
'In uw handen leg ik mijn leven, heel mijn inzet.'

De doop is opname in de gemeenschap, toewijding aan God
maar ook een keuze: voor de weg die de Heer gaat
een weg er onderdoor en niet een weg over anderen heen.

GEBEDEN

Gij die in Jezus uw veelgeliefde
met ons de weg naar toekomst gaat
door het water heen

Gedenk de slachtoffers van oorlog en natuurgeweld,
die dierbaren en hun bezittingen hebben verloren:
geef hun de kracht om opnieuw te beginnen.

Wij bidden U om gerechtigheid tussen landen en volken,
om wijsheid voor de regeringsleiders,
om ruimte voor de verschillende culturen en religies.

Gij die ons roept om uw woord te vieren en uit te dragen
wij bidden u, dat wij op eigentijdse wijze
uw nabijheid kunnen verwoorden en een gezicht geven.

Gedenk allen die leiding geven in Gods kerk,
dat zij als Jezus Messias tussen de mensen staan.
om met hen te luisteren naar de stem van God.

Gij die U nabij toont, en geen afschrikkende macht,
laat godsdienst niet leiden tot blinde terreur,
maar de ogen openen voor de mens die de ander is.

Jozef Essing o.p.